ל) [צהרא"ש וטור סי' רסח איתא אמר רב וכו' ואמר רב המנונא כל המתפלל וכו' וכ"א

ב) סנהדרין קי:, ג) וסנהדרין

ב) חניות יד ו) וחניות שחו

ט) פגיגה יד., ז) [פגיגה שם] (גיטין מג.), ז) [פגיגה יד.] [גיטין מג.], ד) [שמוח לב], ע) [ישעיה ה], י) [כדאי׳ לעיל

ן, כ) ופרשת יתרו סימן נדן,

קיא.ן, ד)

בו א מיי׳ פכ"ט מהל׳ שנת בו א תייי פכיע תהלי שבת הלכה ז סתג עשין ל טוש"ע או"ח סיי רסח סעיף א: בוח ב תייי פ"ל שם הלי ה סתג שם טור שו"ע לו"ח סימן רסב סעיף א: מש ג מיי׳ שם הלכה ה וסמג

לו"ח סימן ש: לו"ח סימן ש: גא ה מיי פ"ט מהלכות תפלה הלכה א טוש"ע

נר דלוק ושולחן ערוך.

פסחים (דף ק:) ושוין שאין מביאין

את השולחן אא״כ הידשא וי״ל דערוך

הוא במקום אחר אלא שאין מביאין

אותוב עד אחר הקידוש כי היכי דתיתי

סעודתה ביקרה דשבת כדהיתה

בשאלתות דרב אחאים ודוקא בימיהם

שהיו להם שלחנות קטנים לפני כל

אחד ואחדג אבל שלנו גדולים הם

וקשה לטלטלסדט (מ) בל העונה אמן

יהא שמיה רבא בכל כחו. פי׳ נכל

כוונתו וכן פירש רש״יה ור״י אומר

דיש בפסיקתא במעשה דר' ישמעאל

בן אלישע דהאמר התם כשישראל

נכנסים לבתי כנסיות ואומרים יהא

שמיה רבא מברך בקול רם מבטלים

גזירות קשות^ו:

א"ר חנינא אל מלך נאמן. לריך

להרהר בו בשעה שאומר אמן:

וא"ת דאמר בריש ערבי

תפנה הנכה ח טוש"ע או"ח סימן נו סעיף א [וברב אלפס ברכות פג דף ט"ו: וברא"ש שם סימן יטן: גב ו מיי פ"ו מהלכות ח"מ הלכה יא טור שו"ע יו"ד

סימן רמג סעיף ז: גג ז מיי פ"ב שם הל"ב טוש"ע יו"ד סי רמה סעיף יג ווכרב אלפס פ"ב דב"ב דף . קסג: וברא"ש פ"ג דמו"ק סי נד ח מיי׳ שם הלכה א ווש"וו

ף ז [וברב אלפס שס]:

הגהות הב"ח

(מ) גבי אל מיקרי וריבלו אלא ויבלו: (ג) שם כי פרוע הוא כי פרעו אהרן אמר ריש לקוש: (ט תום' דיה ומלא וכי וקשה לנולטלם. ניצ פי אחר קידוש שלא להססיק כל כך בין קידוש לפרוש לחור כילון לפרוש מפה ולקדש:

גליון הש"ם

גמ' שנא' ויהיו מלעיבים במלאכי האלהים. ע"ד שלחז"ל לדרים דף כ ע"צ מחן כ מה"ע רבים בקרים בקום כל מחן מה"ע רבק: שם כך מקובלני מאבותי. עיין צ"מ דף פד ע"ח ד"ה חי הדרת:

מוסף רש"י

מאי אמן. כשעונין על כל ברכה וברכה אמן, היאך משמע קבלת יראת שמיס (סנהדרין קיא.). אל מלך נאמן. ננוטריקון, ילסם שניים (פוחדדין קיש.). אל מלך במקי. בנוטריקון, שמסתין עליו הקב"ה (פום). כי יתפש איש באחיו. באנטי ירושלים שפסקה מורה מהם והיו שואלים למבריהם (בימין והיו שואלים למבריהם בו הכתוב היה מגנו לומר שלא סיו יודעין להשיב לשואלים הלכה תוגיגה יד.). שבני אדם שלא ישאלו להן לפי שאין בקיאין נהן (שם) מאן (שם) בחות דברים שמכוסים כשמלה שלך הן שאתה בקי בהן, אמור לנו ותהיה קלין (גיטין שם). ישנן בידך. כלומר אתה בקי בהן (חגיגה שם).

מוסף תוספות

א. ואם הביא פורס מפד מוס' ומקדש. ב. למקום סעודה אצל המטה ברת"ם 1 נונחים ליזליזלי המל"ש. ג. תנוחים לטלטלן, פי הכ"ן, T. וטורח להביאן אחר הקדוש. מוס' המל"ש. שלא להפסיק כל כך בין קידוש לסעודה, אנו רגילים לפרוס מפה ולקדש. מוס' מסמיס ק: ד"ה שלין, (ועי הנחות הב"מ), ה. ומפני שיש הנחות הב"מ), ה. ומפני שיש ברוש ישאי שאיו ברונה שלהם ברו"א שאיו ברונה שלהם ברו"א שאיו ברונה שלהם בנ"א שאין הכוונה שלהם מתעוררת אלא ע"י הכח, מוננוווו אלא על הכח, אמר 'בכל כחר'. רבנו יונה ברכות יג: מדפי הר"ף ד"ה בכל כחו. 1. כי בזו מעודר כוונתו וכל אבריו לברך שמו של הקב״ה. ריטנ״א.

רבינו חננאל

ויחיד המתפלל בעצמו אומר

מהדר אווי זווי דרבנן. כשהיה רואה אותן זוגות זוגות ומדברין בתורה מחזר אחריהם ואומר להם במטותא מנכון לכו והתעסקו בעונג שבת ולא תחללוניה לבטל תענוגים: ויכלו. הקב"ה וזה שמספר בשבחו של מקום ובשבח של שבת: יסדר אדם שלחנו בע"ש. ללילי שבת: במול"ש. נמי כבוד שבת ללוות ביליאתו דרך כבוד כאדם המלוה את המלך בלאתו מן העיר: חמין. לשתות ולרחוץ: מלוגמא. רפואה: אכליה אריא. לעגל הראוי לשחוט: בכל כחו. בכל כוונתו: בפרוע פרעות. ביטול פורעליות כגון פרועים דמתרגמינן בטל: בהחנדב עם ברכו. כשמתנדבין ישראל לברך את

בוראן: כי פרוע כי פרעו אהרן. ע"ז. והכי קאמר בהבטל פריעות ע"ו שתשתקע ותשתכח שלח יוכר עונס משום התנדב עם הוא: אנ מלך נאמן. כך מעיד על בוראו שהוא אל מלך נאמן: שאין בני אדם מלויין לכבותה. בשבת: בבקר. בזמן ק"ש. וכן מאחרי בנשףש: והיה כנור ונכל. בסיפיה דקרא ואת פועל ה׳ לא יביטו לא שמו לב ליחד שמו על בריותיו: שפוך על עולל. רישה דקרה וחת חמת ה׳ נלאיתי הכיל שפוך וגו׳ שפוך החמה בנקמה בשביל שעולל לחוץ ובטלין מבית רבן: הוכישו כי תועכה עשו וגו'. סיפיה דקרא גם בוש לא יבושו וגם הכלם לא כו׳: במשיחי אלו סינוקום של בים רבן. שדרך תינוקות למושחן בשמן": ובנביאי אלו סלמידי **חכמים.** שנאמר ונביא לבב חכמה (תהלים ל): מהריבין. איכא שיור: מחרימין. ליכח שיור: מחכסין בהן כשמלה. כששוחלין חותן טעמי תורה הללו עושין עלמן כמעלימין את דבריהם מפני שאינו יודעים להשיב: ישנן בידך. אתה בקי לפיכך

9 הוֹי מִשְׁבִּימֵי בַּבּקֶר שַׁבְּר יִרְדֹּפוּ מְאַחֲרִי בַנָּשֶׁף יַיִּין יַרְלִיקָם: ישעיהו ה יא והמונו צחה צמא:

עם אָשָׁה יִלְּכֵדוּ זְקָן עם מְלֵא יָמָים: ירמיהו ויא 13 הֹבִישׁוּ כִּי תוֹעָבָה עָשׁוּ בּם בּוֹשׁ לֹא יָבוֹשׁוּ גָּם הכלים לא ידעו לכן יפלו בנפלים בעת

באדניו כשפחה כגברתה בקונה במוכר במלוה כלוה

ישעיהו כד ג הדבר הזה: נוּלְבָּ רְנְאָה לְּפְבּר צִיּוֹן כְּל 16 וַיִּצְא מְבָּת צִיּוֹן כְּל לא מָצְאוּ מִרְעָה וַיִּלְכוּ בָלא כַחַ לְפְנֵי רוֹדָף.

אל תַגִּעוּ בְּמְשִׁיחִי 18

מהדר אזוזי זוזי דרבנז א"ל במטותא מינייכו לא תחללוניה אמר ⊕רבא ואיתימא ר' יהושע בן לוי *אפי' יחיד המתפלל בע"ש צריך לומר ויכולו דאמר רב המנוגא כל המתפלל בע"ש ואומר ויכולו מעלה עליו הכתוב כאילו נעשה שותף להקב"ה במעשה בראשית שנאמר יויכולו אל תקרי ויכולו (6) אלא ויכלו אמר רבי אלעזר מניין שהדיבור כמעשה שנאמר בדבר ה' שמים נעשו אמר רב חסדא אמר מר עוקבא כל המתפלל בע"ש ואומר ויכולו שני מלאכי השרת המלוין לו לאדם מניחין ידיהן על ראשו ואומרים לו יוסר עוגך וחטאתך תכופר תניא ר' יוםי בר יהודה אומר שני מלאכי השרת מלוין לו לאדם בע"ש מבית הכנסת לביתו אחד מוב ואחד רע יוכשבא לביתו ומצא נר דלוק ושלחז ערוד ומטתו מוצעת מלאך מוב אומר יהי רצון שתהא לשבת אחרת כך ומלאך רע עונה אמן בעל כרחו ואם לאו מלאך רע אומר יהי רצון שתהא לשבת אחרת כך ומלאך מוב עונה אמן בעל כרחו אמר ר'

אלעזר 'לעולם יסדר אדם שלחנו בע"ש אע"פ שאינו צריך אלא לכזית

ואמר ר' חנינא ילעולם יסדר אדם שלחנו במוצאי שבת אע"פ שאינו

צריך אלא לכזית חמין במוצאי שבת מלוגמא פת חמה במוצאי שבת

מלוגמא ר' אבהו הוה עבדין ליה באפוקי שבתא עיגלא תילתא הוה קלין מסיס לגו ומלמדנו מכמס: אכיל מיניה כולייתא כי גדל אבימי בריה א"ל למה לך לאפסודי כולי האי ^{דצריס} נשבוק כולייתא ממעלי שבתא שבקוהו ואתא אריא אכליה אריב"ל יכל העונה אמן יהא שמיה רבא מברך בכל כחו קורעין לו גזר דינו שנאמר יבפרוע פרעות בישראל בהתנדב עם ברכו ה' מ"ם בפרוע פרעות משום דברכו ה' רבי חייא בר אבא א"ר יוחגן אפילו יש בו שמץ של עבודה זרה מוחלין לו כתיב הכא בפרוע פרעות וכתיב התם יכי פרוע הוא 🌣 אמר ריש לקיש כל העונה אמן בכל כחו פותחין לו שערי ג"ע שנאמר יפתחו שערים ויבא גוי צדיק שומר אמונים סאל תיקרי שומר אמונים אלא שאומרים אמן סמאי אמן א"ר חנינא אל מלך נאמן א"ר יהודה בריה דרב שמואל משמיה דרב אין הדליקה מצויה אלא במקום שיש חילול שבת שנאמר יואם לא תשמעו אלי לקדש את יום השבת ולבלתי שאת משא וגו' והצתי אש בשעריה ואכלה ארמנות ירושלים ולא תכבה מאי ולא תכבה אמר רב נחמן בר יצחק בשעה שאין בני אדם מצויין לכבותה אמר אביי לא חרבה ירושלים אלא בשביל שחללו בה את השבת שנאמר ומשבתותי העלימו עיניהם ואחל בתוכם אמר ר' אבהו לא חרבה ירושלים אלא בשביל שביטלו ק"ש. שחרית וערבית שנאָמר יהוי משכימי בבקר שַכר ירִדפּו וגו' וכתִיב יּוֹהיה כנור ונבל תוף וחליל ויין משתיהם ואת פועל ה' לא יבימו וכתיב יילכן גלה עמי מבלי דעת אמר רב המגונא לא חרבה ירושלים אלא בשביל שָבְימלו בה תיגוקות של בית רבן שנאמר יִשפוך על עולל בחוץ וגו' מה מעם שפוך משום דעולל בחוץ אמר עולא לא חרבה ירושלים אלא מפני שלא היה להם בושת פנים זה מזה שנאמר והובישו כי תועבה עשו גם בוש לא יבושו וגו' אמר ר' יצחק לא חרבה ירושלים אלא בשביל שהושוו קמן וגדול שנאמר ייוחיה כעם ככהן וכתיב בתריה יינהבוק תבוק הארץ אמר רב עמרם בריה דר"ש בר אבא א"ר שמעון בר אבא א"ר חנינא לא חרבה ירושלים אלא בשביל שלא הוכיחו זה את זה שנאמר יהיו שריה כאילים לא מצאו מרעה מה איל זה ראשו של זה בצד זנבו של זה אף ישראל שבאותו הדור כבשו פניהם בקרקע ולא הוכיחו זה את זה א"ר יהודה לא חרבה ירושלים אלא בשביל שביזו בה ת"ח •שנאמר יוויהיו מלעיבים במלאכי האלהים ובוזים דבריו ומתעתעים בנביאיו עד עלות חמת ה' בעמו עד [ל]אין מרפא מאי עד לאין מרפא אמר רב יהודה אמר רב יכל המבזה ת"ח אין לו רפואה למכתו אמר רב יהודה אמר רב מאי דכתיב יאל תגעו במשיחי ובנביאי אל תרעו אל תגעו במשיחי אלו תינוקות של בית רבן ובנביאי אל תרעו אלו ת"ח אמר ריש לקיש משום רבי יהודה נשיאה אין העולם מתקיים אלא בשביל הבל תינוקות של בית רבן א"ל רב פפא לאביי דידי ודידך מאי א"ל אינו דומה הבל שיש בו חמא להבל שאין בו חמא ואמר ריש לקיש משום ר"י נשיאה יאין מבמלין תינוקות של בית רכן אפי׳ לבנין בית המקדש ואמר ר"ל לר"י נשיאה כך מקובלני • מאבותי ואמרי לה מאבותיך ׄיכל עיר שאין בה תינוקות של בית רבן מהריבין אותה רבינא אמר מהרימין אותה יואמר רבא לא חרבה ירושלים אלא בשביל שפסקו ממנה אנשי אמנה שנאמר יישוממו בחוצות ירושלים וראו נא [ודעו ובקשו ברחובותיה אם תמצאו איש] (אם יש איש) עושה משפם מבקש אמונה ואסלח לה איני והאמר רב קמינא יאפי' בשעת כשלונה של ירושלים לא פסקו ממנה אנשי אמנה שנאמר 20 יתפש איש באחיו בית אביו (לאמר) שמלה לכה קצין תהיה לנו דברים שבני אדם מתכסין בהן כשמלה ישנן בידיך יוהמכשלה הואת תחת ידך דברים

() [וע"ע תוס׳ פסחים ק: תורה אור השלם

ן וַיְכָלוּ הַשְּׁמִיִם וְהָאָרֶץ 1 וְלֶכֶלוּ וְלֶכֶלוּ וְלְשָׁמֵיִם נְעֲשׁוּ 2 בַּרְבֵּר יְיָ שְׁמֵיִם נַעֲשׁוּ וֹבְרוּחַ פִּיו כָּל צְכָאָם: . . תהלים לג ו

זואים גדו (זְיַגָּע עַל פִּי וַיֹּאמֶר הְנֵּה נְגַע זֶה עַל שְׂפְתֵיךְּ וְסְר עֵוֹנֶךְ וְחַשְּׁאתְרְ הְּכָפְר:

. בּפְרֹעַ פְּרְעוֹת בִּישְׂרָאֵל בהתנדב עם ברכו יי:

5 וַיִּרְא מֹשֶׁה אֶת הָעֶם כִּי לְשִׁמְצָה בְּקָמֵיהֶם: . שמות לב כה

פְּתְחוּ שְׁעְרִים וְיְבֹא גוֹי צִדִּיק שׁמֵר אֱמְנִים: ישעיהו כו ב

ן אָם לא תִשְׁמְעוּ אַלִי לְקַרֵּשׁ אָת יום הַשְּבָּת וּלְבַלְתִּי שְאַת מִשְׁא וּבֹא בְּשַׁצְרֵי יְרוּשְׁלֵם בְּיום הַשְּבָּת וְהִצְּתִי אָשׁ הַשְּבָּת וְהַצְּתִי אָשׁ ירושלם ולא תכבה: ירמיה יז כז

8 בֹדְנֵיהָ חָמְטוּ תוֹרְתִיּ וַיְחַלְּלוּ קָדְשׁי בִּין לְדָשׁ לְחֹל לֹא הַבְּיִילוּ וּבִין הַטְמֵא לְטָהוֹר לֹא הוֹדִיעוּ ומשבתותי העלימו עיניהם

ישעיהו היג ישעיהו היג 12 וְאַת חֲמֵת יְיָ מֶלֶאתִי גְלְאֵיתִי הָבִיל שְׁפַּךְּ עַל עוֹלֶל בַּחוּץ וְעַל סוֹד בַּחוּרִים יַחְדָּוֹ כִּי גָם אִישׁ

איכה א ו 17 וַיִּהְיוּ מִלְעבִים בְּמַלְאָבִי הָאֱלֹהִים וּבוֹזִים דְּבָרָיו וִמְתַעְתְעִים בִּנְבָאִיו עַד וּמִתִּעִתְעִים בִּנְבָאִיו עַד הָאֱלֹהִים וּבוֹזִים דְּבְרִיוּ וּמְתַּעְקְעִים בְּנְבְאָיוּ עַד עלות חֲמֵת יִיְ בְּעַמוֹ עַד לאון מרכייי לאין מרפא: דברי הימים ב לו טז

וּבְּנְבִּיאֵי אַל תְּנְעוּ: בְּמְשִׁיחִי וּבְנְבִיאֵי אַל תְּנַעוּ: דברי הימים א טז כב 19 שוֹטְטוּ בְּחוּצוֹת יְרוּשָׁלֵם וּרְאוּ נָא וּדְעוּ וּבַלָשׁוּ בְּרְדוּבוֹתָיהָ אָם הַנְּצְאוּ אִישׁ אָם נַשׁ עשֶׁה מִשְׁפָּט מְבַכֵּשׁ אֱמוּנָה וְאֶסְלַח לָה: ירמיהו ה א

20 בִּי יִתְפֹּשׁ אִישׁ בְּאָחִיו בֵּית אָבִיו שִׁמְלָה לְבָה קְצֵין תִּהְיֶה לְנוּ וְהַמִּבְשַׁלְה הַוֹּאת תַחַת יָדָף: ישעיהו ג ו